

Dzuma - Albert Camus

W algierskim mieście Oran wybuchła epidemia Dzumy. Na dziewięć miesięcy miasto staje się areną walki o przetrwanie. Wobec dzumy kocha staje się symbolem śmierci, zła, ludzie zajmują różne postawy. Główny bohater powieści, doktor Bernard Rieux, z oddaniem walczy o życie swoich pacjentów. Robi to w imię zwykłej ludzkiej solidarności, chce nieść ulgę w cierpieniu. Pomagają mu Grand - urzędnik merostwa i Raymond Rambert - dziennikarz. Są jednak tacy, którzy uważają, że dzuma jest słuszną karą za występki mieszkańców Oranu. Piśmiennicze kazania na ten temat wygłasza ksiądz Panneloux. Jest agresywny, skostniały w swoich poglądach fanatyka religijnego. Przy Tubeku cierpiącego dziecka jednak przeżywa wielką przemianę i podejmuje walkę z chorobą. Zaczyna pomagać w walce z dżumą, na którą sam umiera.

Narrator, którym okazuje się być doktor Rieux, pokazuje, jak dzuma wpływa na życie mieszkańców miasta. Pozażłkowo kucą się, jakby na przekór zagrożeniu, w wir zabaw. Stawiają się udawać, że nic się nie dzieje, chodzą do kawiarni, teatrów. Z czasem choroba coraz bardziej ich terroryzuje, zaczyna dominować nad ich życiem. Miasto jest więzieniem, pułapką. Ludzie ulegają zmianom. Jedni popadają w obojętną rozpacz, a inni stają do walki ze złem, jak doktor, Tarrou, czy dziennikarz Rambert.

Po zwycięstwie nad epidemią, mieszkańcy Oranu to już zupełnie inni ludzie. Z jednej strony skazani złem, bo obawiają się o śmierć, z drugiej strony umocnieni do walki ze złem, które może się pojawić wszędzie i w każdej chwili.

Plan wydarzeń

- 1) Szuszy - zwiastuny dzumy
- 2) Walka doktora Rieux z epidemią
- 3) Zamknięcie bram Oranu
- 4) Życie w mieście śmierci
- 5) Piśmiennicze kazania ojca Panneloux
- 6) Panneloux przy śmiertelnym Tozu synka Othona - zmiana poglądów na dżumą, jako karę boską
- 7) Współpracownicy doktora Rieux - Rambert, Grand
- 8) Stadia epidemii
- 9) cofnięcie się dzumy - zwycięstwo człowieka w walce ze złem

Charakterystyka bohaterów

BERNARD RIEUX - główny bohater, lekarz, narrator, autor kroniki Oranu. Pierwszy dostrzega objawy epidemii. Doprowadza do zwołania w Prefekturze komisji sanitarnych. Pracuje ponad siły, ale nie ustaje w walce z dżumą. Przez cały czas nie pokazuje, że boi się o własne życie. Przeciwstawia się religii. Jest samotnym i prawym buntownikiem sprzeciwiającym się znużeniu i cierpieniu. Za swój obowiązek uważa poświęcenie dla chorych i walkę z epidemią. Żona umiera w senekonium, a on dalej walczy z epidemią.

COTTARD - rentier (utrzymuje się z papierów wartościowych), sąsiad Grand. Boi się aneksowania. Woli popełnić samobójstwo, ale Grand go rokuje. Dżuma jest dla niego wybacznikiem, bo władze zajęte epidemią, nie ściga przestępstw. W dniu, gdy ludzie zaczynają świętować koniec epidemii Cottard przestawia tym, co może go spotkać, zaczyna strzelać na oślep do tłumu. Zostaje aresztowany i umieszczony w szpitalu dla umysłowo chorych. Nie pomaga chorym, nie interesuje go praca w formacjach sanitarnych żyje w ciągłej niepewności, a jego nastroje są zmienne. To najbardziej tajemnicza postać w powieści, symbolizuje się, hiszącą, pragnienie zła.

JOSEPH GRAND - wnikliwy i niepozorny urzędnik merostwa. Od początku włącza się do prac sanitarnych. Grand ma pozicia żonę, którą on wciąż kocha. Skłania do literatury. Marzy by napisać dzieło doskonałe. Przeżywa dramat niespełnionego życia. Poświęca cały czas na walkę z dżumą. Zaraza się dżumą, ale jest pierwszym wyzdolonym.

OTHON - zawsze szczywny, szubista, surowy dla oskarżonych i własnej rodziny. Tamou nazywa jego rodzinę ojcem słońca, matką, myszą, i dziećmi pudłami. Traci on przez dżumę syna. Sędzia umiera pod koniec epidemii.

PANNELOUX - wrony i wojowniczy jezuita. Przyczyna wewnętrznej przemiany, będąc świadkiem śmierci syna sędziego Othona. Pomaga zamartwym włącza się w pracę formacji sanitarnych. Umiera trzymając w rękach krzyż.

RAYMOND RAMBERT - dziennikarz z Paryża. Ma przeprowadzić ankietę o warunkach życia Arabów. Zbierając informacje poznaje Rieux, w czasie pobytu w mieście zostaje go epidemia. Chce wyjechać, bo nie potrafi znieść rozłąki z ukochaną kobietą. Postanawia ostatecznie zostać i lokalizuje miłość.

"STARY ASTHATYK" - nie obchodzi go dżuma ani walka z nią. Uważa epidemię za element życia. Godzi się na świat taki jaki jest i na życie we wszelkich przejawach. Ponieważ nie wierzy, że można coś zmienić godzi się i wybiera "leżenie".

JEAN TARROU - staje do walki ze złem. Syn zastępcy prokuratora generalnego. Pomaga organizując pomocnicze oddziały sanitarne. Walkę z chorobą Tarrou sam staje się jej ofiarą. Gdy dżuma zaczyna wygasać, bohater zaraza się i umiera. Przeżywa silny wstrząs gdy dowiadyuje się, że jego ojciec uczestniczył w egzekucjach ludzi skazanych na śmierć i traktował to jako coś normalnego. Ta świadomość o konieczności walki z każdym złem. Dzieli ludzi na trzy kategorie: zarazeni, ofiary i lekarze. Obowiązkiem człowieka jest przeciwstawić się złu, trzeba zrobić wszystko żeby nie być zdezumionym.

Czas i miejsce akcji

CZAS AKCJI: książkę rozpoczyna zdaniem „ciekawe wypadki, które są tematem tej kroniki, zaszły w 194. roku” i obejmuje wydarzenia trwające 9 miesięcy od 16 kwietnia, ostatnią poranną na kontach powieści datą jest luty następnego roku.

MIEJSCE AKCJI: cała akcja rozgrywa się w mieście Oran - prefekturze francuskiej na wybrzeżu algierskim

Najważniejsze wydarzenia.

- 16 kwietnia doktor Bernard Rieux wychodząc ze swojego gabinetu, natknął się na zdechniętego szczeniaka, o swoim odkryciu informuje dozorca, który stwierdza, że szczeniaka w domu nie ma i uznaje to za zwykły dowcip. Po powrocie do domu ze standardowego obchodu po pacjentach zostaje znowu gotowy do drogi do szpitala.
- Pojawienie się Ramberta - dziennikarza paryskiego przeprowadzającego ankietę, na temat warunków życia Arabów. Rieux odprowadza go jednak z kwitkiem słysząc, że ten nie będzie mógł napisać całej prawdy. Doktor nienawidzi niesprawiedliwości i kłamstwa.
- Tarrou uważa nagły wzrost umierających szczeniaków za ciekawy, bo dotąd nic takiego nie miało miejsca.
- Rosnące ilość znajdowanych szczeniaków dochodzi do 8000, informacja ta rozpoczyna panikę, która opada na wieść o nagłym uspokojeniu zjawiska.
- Objawy choroby: wymioty, zbieżność, wysoka temperatura, nabrzmienie gruczołów szyi i kończyn, porażenie ust, plamy na ciele, silne bóle głowy i brzucha, drętwące pragnienie, majaczenie, ropiejące wrzody.
- podejrzenie epidemii choroby zakaźnej
- próba odizolowania chorych
- utworzenie komisji sanitarnych, która miała podjąć odpowiednie środki zapobiegawcze
- pierwsze zaniechanie afiszy z informacjami o pojawieniu się przypadków ziołowej gorączki.
- nagła śmierć Cottarda
- niechęć ludzi do szpitali, opóźnienie w dostawie szczepionki
- płynne życie miasta i złudne wrażenie końca epidemii
- nagły wzrost przypadków skutkuje całkowitym zamknięciem miasta
- odbieranie kolejnych metod kontaktu zrozumienie prawdy, że każdy stoi samotnie w obliczu śmierci
- zamknięcie handlu (brak transportów) prowadzi do strajków zaczęto publikować regularnie komunikaty o liczbie chorych
- masowe urządzanie do kłó i kawiarzy
- pojawienie się przekonania o skuteczności alkoholu jako środka mogącego zapobiec rozprzestrzenianiu choroby
- Płonienne kazania Panneloux - dzuma to kara za grzechy
- Bernard przyznaje się też do świadomości iż jego zwycięstwa nad chorobą, są, jedynie tymczasowe, ale nie zamierza jednak porucić pacjentów
- dr. Castel przygotowuje surowice, bo szczepionki nie zaspokajają potrzeb
- Rambert szuka mniej legalnych sposobów na opuszczenie miasta
- szczyt epidemii
- komplikacja sprawy pogrzebów
- bezrobocie w mieście
- wyhodowanie nowej szczepionki
- spektakla „Orfeusz i Eurydyka”
- Rambert pozostaje w mieście
- śmierć syna sędziego Othona Panneloux
- śmierć żony Rieux i Tarrou
- przedstawienie haratora - Bernard Rieux
- dzuma się wycofuje
- strzelanina i aresztowanie Cottarda
- „w ludziach więcej zabija się niż pogardę”
- „bakcyl dzumy nigdy nie umiera i nie znika”